

The Impact of Peer Corporate Sustainability Performance on the Corporate Sustainability Performance

Roya Shamsi¹, Mohammad Mehdi Binaei^{2*}

Received: 2025/09/23

Accepted: 2025/12/11

Research Paper

Abstract

Today, corporate sustainability performance, which encompasses environmental, social, and corporate governance dimensions, has become one of the most important indicators for evaluating the success of firms in capital markets. Various stakeholders, including investors, regulators, and society, have paid increasing attention not only to the financial results of companies, but also to how they manage environmental impacts, social responsibilities, and corporate governance structures. Recent literature has shown that the sustainability performance of peer companies affects the strategic choices of other companies in the areas of environment, social responsibility, and corporate governance by creating information spillovers, legitimacy pressure, and a kind of “sustainability competition.” Accordingly, this study examined the impact of peer companies’ sustainability performance on the sustainability performance of companies listed on the Tehran Stock Exchange. For this purpose, 114 manufacturing companies active on the Tehran Stock Exchange during the period 2013 to 2024 were considered as the statistical population. This research was applied in terms of purpose and multiple linear regression method was used for data analysis. The findings of the hypothesis of the research showed that the sustainability performance of peer companies had a positive and significant effect on the sustainability performance of the company. The results of the research hypothesis can be interpreted from the perspective of organizational learning theory and social alignment theory. According to these theories, the performance of peers acted as a strong driver for modifying sustainability behaviors and strategies in the focal company. The unpredictable nature of corporate investment returns, taking into account risk perception and risk assumption, played a fundamental role in corporate investment decisions, especially in the field of sustainability such as investing in various environmental, social and governance areas. Under such a context and uncertainties, peer effects shaped managers' views on risk and their tolerance for risk-taking in implementing projects related to corporate sustainability.

Keywords: Peer Corporate, Sustainability Performance, Size Company

JEL Classification: G30, L25, M14, Q56.

¹ Department of Accounting, Shahi.C., Islamic Azad University, ShahinShahr, Iran (royashamsi759@gmail.com)

² Department of Accounting, Shahi.C., Islamic Azad University, ShahinShahr, Iran (Corresponding Author) (mm.binaei@gmail.com)

Extended Abstract

Background and Purpose: In recent years, corporate sustainability has emerged as a crucial element of business strategy, balancing financial goals with environmental stewardship, social responsibility, and effective governance. Firms are embedded in competitive and social networks, where the behavior and performance of peer companies significantly influence decision-making processes, especially regarding sustainability initiatives. Despite its growing importance, there remains a knowledge gap regarding how peer corporate sustainability performance influences a focal company's sustainability outcomes, particularly in emerging markets like Iran. This study aims to fill this gap by investigating whether and to what extent peer firms' sustainability performance drives the sustainability performance of manufacturing companies listed on the Tehran Stock Exchange. The research adopts the perspective that peer effects drive organizational learning and behavioral alignment, helping firms manage uncertainties in sustainability investments and adapt strategies based on observed peer behaviors.

Methodology: This applied research examines 114 manufacturing companies listed on the Tehran Stock Exchange over 12 years from 2013 to 2024. Data on corporate sustainability performance were derived from publicly available disclosures, including environmental, social, and governance reports. The core explanatory variable is the average sustainability performance of peer firms in the same industry, while the dependent variable is the focal firm's sustainability performance index. The study controls for firm-specific factors such as size, leverage, and profitability to isolate the peer effect. Employing panel data regression techniques enhances the robustness of the estimates by accounting for unobserved heterogeneity and time dynamics. Multiple linear regression models enable hypothesis testing for the positive influence of peer sustainability performance. This methodology enables a rigorous examination of how sustainability dynamics spill over across firms in developing capital markets.

Findings: The empirical analysis confirms that peer firms' sustainability performance has a statistically significant, positive impact on the focal firm's sustainability outcomes. Results suggest that firms observe and mimic peers, driven by competitive pressures and normative social alignment within industry networks. Particularly in sectors characterized by high investment risk and unpredictable returns, peer performance provides crucial information that reduces uncertainty and encourages managerial investment in sustainability projects. These projects span environmental initiatives such as pollution reduction and resource efficiency, social efforts including employee welfare and community engagement, and governance improvements involving transparency and stakeholder accountability. Peer effects raise industry-wide sustainability standards, creating a reinforcing feedback loop that promotes continuous improvement in corporate sustainability practices.

Discussion: The findings resonate with established theoretical frameworks, notably organizational learning theory and social alignment theory. Organizational learning theory posits that firms acquire and adapt knowledge from their environment to enhance competitive advantage, while social alignment theory emphasizes mimicry, social comparison, and conformity as mechanisms that drive behavioral homogenization among firms. Consequently, peer companies act as benchmarks, motivating focal firms to upgrade sustainability strategies to maintain legitimacy and market position. The uncertain returns on sustainability investments amplify the role of peer effects, as managers rely on peers' successes to reduce perceived risks and justify sustainable capital allocation. The study underscores that corporate sustainability is fundamentally a socially embedded process influenced by complex inter-firm relationships rather than an isolated strategic decision. From a practical standpoint, the results

suggest that policymakers and regulatory bodies can enhance the diffusion of sustainability by improving the transparency and availability of sustainability data, thereby facilitating benchmarking and peer learning among companies. Corporate managers are encouraged to systematically monitor peer sustainability performance as part of strategic decision-making to identify best practices and opportunities for improvement. The research further opens avenues for exploring how institutional factors and market regulations moderate the effectiveness of peer influence across diverse economic contexts.

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by [Islamic Azad University, Isfahan \(Khorasgan\) Branch](#). This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#)

تأثیر عملکرد پایداری شرکت‌های همتا بر عملکرد پایداری شرکت

رؤیا شمسی^۱، محمدمهدی بینایی^۲*

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۷/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۹/۲۰

چکیده

امروزه عملکرد پایداری شرکت‌ها که ابعاد محیطی، اجتماعی و حاکمیت شرکتی را در بر گرفت، به یکی از مهم‌ترین شاخص‌های ارزیابی موفقیت بنگاه‌ها در بازارهای سرمایه تبدیل شد. ذی‌نفعان مختلف از جمله سرمایه‌گذاران، نهادهای ناظر و جامعه، نه تنها به نتایج مالی شرکت‌ها، بلکه به نحوه مدیریت پیامدهای زیست‌محیطی، مسئولیت‌های اجتماعی و ساختارهای حاکمیت شرکتی نیز توجه فزاینده‌ای نشان دادند. ادبیات اخیر نشان داد که عملکرد پایداری شرکت‌های همتا با ایجاد سرریزهای اطلاعاتی، فشار مشروعیت و نوعی «رقابت پایداری»، بر انتخاب‌های راهبردی سایر شرکت‌ها در حوزه محیط زیست، مسئولیت اجتماعی و حاکمیت شرکتی اثر گذاشت. بر این اساس، این پژوهش تأثیر عملکرد پایداری شرکت‌های همتا بر عملکرد پایداری شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران را بررسی کرد. برای این منظور، ۱۱۴ شرکت تولیدی فعال در بورس اوراق بهادار طی بازه زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲ به‌عنوان جامعه آماری در نظر گرفته شد. این پژوهش از نظر هدف کاربردی بود و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش رگرسیون خطی چندگانه استفاده شد. یافته‌های فرضیه پژوهش نشان داد که عملکرد پایداری شرکت‌های همتا بر عملکرد پایداری شرکت تأثیر مثبت و معناداری داشت. نتایج حاصل از فرضیه پژوهش را می‌توان از منظر نظریه یادگیری سازمانی و نظریه همسویی اجتماعی تفسیر کرد. براساس این نظریه‌ها، عملکرد همتایان به‌عنوان محرک قوی برای اصلاح رفتارها و راهبردهای پایداری در شرکت کانونی عمل کرد. ماهیت غیرقابل پیش‌بینی بازده سرمایه‌گذاری شرکتی، با در نظر گرفتن درک ریسک و فرض ریسک، نقش اساسی در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری شرکت‌ها، به‌ویژه در زمینه پایداری مانند سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مختلف زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی ایفا کرد. تحت چنین زمینه و عدم قطعیت‌هایی، آثار همتا دیدگاه مدیران را در مورد ریسک و تحمل آن‌ها برای ریسک‌پذیری در اجرای پروژه‌های مرتبط با پایداری شرکتی شکل داد.

واژه‌های کلیدی: آثار همتا، پایداری شرکتی، اندازه شرکت.

طبقه‌بندی موضوعی: G30, L25, M14, Q56

^۱گروه حسابداری، واحد شاهین شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهین شهر، ایران (royashamsi759@gmail.com)

^۲گروه حسابداری، واحد شاهین شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهین شهر، ایران (نویسنده مسئول) (mm.binaei@gmail.com)

مقدمه

جهانی‌شدن، رشد اقتصادی، افزایش مداوم جمعیت جهان را به همراه داشته است و منجر به آلودگی و تخلیه منابع طبیعی موجود مانند آب، هوا و مواد معدنی کمیاب شده است (برنامه توسعه سازمان ملل متحد، ۲۰۲۲). در عین حال، افزایش نابرابری ثروت (یانگ و همکاران^۲، ۲۰۲۳) و افزایش تقاضا برای عدالت اجتماعی مشاهده شد. در طول دهه گذشته، مسائل مرتبط با پایداری به دغدغه افراد، دولت‌ها و سایر سازمان‌ها تبدیل شده است. در عین حال، نبود دستورالعمل واحد و قابل قبول پایداری شرکتی برای همه باعث شده است تا شرکت‌ها از همتایان خود الگو گیرند (چانگ و همکاران^۳، ۲۰۲۴). مدیران یک شرکت کانونی از دیده شدن اجتماعی خود آگاه هستند و این امر آن‌ها را وادار می‌کند تا برای خواسته‌های ذی‌نفعان از خود یعنی بهبود عملکرد مالی و مسئولیت اجتماعی تلاش کنند، در نتیجه افزایش علاقه ذی‌نفعان و مردم به شیوه‌های تحول پایدار منجر به بهبود کیفیت مدیریت زیست‌محیطی، کاهش مصرف انرژی و انتشار کربن، ارتقای جایگاه اجتماعی و حس مسئولیت اجتماعی مدیران شرکت‌های کانونی می‌شود (لیو و شیا^۴، ۲۰۲۳). هنگامی که مدیران یک شرکت کانونی در مقایسه با شرکت‌های همتای خود شکاف‌های بیشتری را در پایداری درک کنند، از چشم‌انداز و عملکرد همتایان برانگیخته می‌شوند و تلاش می‌نمایند با الگوبرداری از شیوه‌های تحول پایداری همتایان خود، مزایای بیشتری دریافت کنند. این انتظار از تلاش منجر به عملکرد و در نهایت نتایج مثبت، مدیران یک شرکت کانونی را وادار می‌کند تا به علامت‌هایی که از عملکرد پایداری همتایان خود دریافت می‌کنند، توجه کنند (یانگ و همکاران، ۲۰۲۳). با توجه به مطالب فوق، این پژوهش قصد دارد به بررسی عملکرد پایداری شرکت‌های همتا بر عملکرد پایداری شرکت بپردازد. با توجه به اینکه در ادبیات داخلی تاکنون پژوهشی به بررسی اثر همتایان بر پایداری شرکتی نپرداخته است و همچنین با توجه به عدم قطعیت‌های متعدد حاکم بر فضای اقتصاد کلان ایران که شرایط را برای اتخاذ تصمیم‌های راهبردی شرکتی مانند راهبردهای سرمایه‌گذاری در زمینه پایداری شرکتی دشوار نموده است، این پژوهش از لحاظ نظری ادبیات مربوط به آثار همتا و تأثیر همتایان بر عملکرد پایداری شرکت را توسعه می‌دهد و می‌تواند برای ادبیات موجود دانش‌افزایی به دنبال داشته باشد و از این حیث دارای اهمیت است. در ادامه، ابتدا مبانی نظری و پیشینه پژوهش ارائه می‌شود، سپس روش پژوهش و یافته‌ها گزارش شده و در پایان، نتایج و پیشنهادها مطرح شده است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

با توسعه سریع اقتصاد جهانی، عموم مردم به تدریج متوجه شدند که مشکلات زیست‌محیطی شدیدتر شده است که توسعه اقتصادی را محدود کرده و بقای انسان را به خطر می‌اندازد (کونگ و همکاران^۵، ۲۰۲۱). امروزه مشکلات زیست‌محیطی انسانی، مانند آلودگی‌هایی که پلاستیک‌ها به وجود می‌آورند و محیط زیست را با چالش‌های جدی مواجه ساخته‌اند، کل نظام‌های اجتماعی-زیستی را تحت فشار فزاینده قرار داده است و حاکمیت و دولت‌ها در حال تلاش برای جستجوی رویکردهای مناسب برای مواجهه با این چالش جدی هستند (شائو و چن^۶، ۲۰۲۲). ماهیت آن‌ها به عنوان مشکلات مخرب در تضاد با ارزش بنیادی قرار دارد. علاوه بر این، خلأ قوانین کامل و جامع برای رویارویی با

¹ . United Nations Development Programme

² . Yang et al.

³ . Chang et al.

⁴ . Liu & Xia

⁵ . Kong et al.

⁶ . Shao & Chen.

بسیاری از مسائل پایداری، پرداختن به آن را به یک امر نهادی فوری تبدیل می‌کند. اصطلاح پایدار از سال ۱۹۷۸ توسط سازمان ملل متحد به‌عنوان مترادف اصطلاح توسعه زیست‌محیطی استفاده شده است. با این حال، در این زمینه اصطلاحات دیگری مانند پایداری و توسعه پایدار نیز به‌عنوان جایگزین پیشنهاد شد (جانسون^۱، ۲۰۱۵). در زمینه کسب‌وکار، از برخی تعابیر و تعاریف استفاده شده است که از جمله آن‌ها می‌توان به نظریه "خط سه‌گانه"^۲، پیشنهاد شده توسط ال‌کینگتون^۳ (۱۹۹۸) که شامل تعادل در هماهنگی برابر بین جنبه‌های اجتماعی، زیست‌محیطی و اقتصادی شرکت‌ها است، اشاره نمود (وانگ و مائو^۴، ۲۰۲۰).

پایداری شرکتی راهبردی تجاری برای رشد بلندمدت است که در هماهنگی با مردم و کره زمین کار می‌کند. سه رکن برای پایداری شرکت وجود دارد: الف) رکن زیست‌محیطی که شامل راهبردهایی برای حذف و جبران انتشار گازهای گلخانه‌ای، استفاده از انرژی سبز، حذف خطرات سمی، استفاده مجدد یا بازیافت مواد و مدیریت ضایعات و کاهش ردپای کربن در سراسر زنجیره ارزش است. ب) رکن اجتماعی به اقداماتی مربوط می‌شود که سلامت، ایمنی و رفاه کارکنان، مشتریان و جوامع را ارتقا می‌دهد. این شامل فعالیت‌هایی مانند ایجاد یک فرهنگ ایمنی مؤثر، اطمینان از داشتن اطلاعات مورد نیاز مشتریان برای استفاده ایمن از محصولات و حفاظت از دسترسی به منابع اولیه است. ج) رکن اقتصادی نیز در مورد حصول اطمینان از اینکه کسب‌وکارها می‌توانند پابرجا بمانند و شکوفا شوند تا تأثیر مثبت بلندمدتی داشته باشند، است. از جمله نمونه‌های رکن اقتصادی می‌توان به کاهش هزینه‌ها با استفاده از پلاستیک کمتر در بسته‌بندی محصول یا ایجاد مشاغل سبز، اشاره کرد (لیو و همکاران^۵، ۲۰۲۲، بابایی و همکاران، ۱۴۰۰). براساس مطالب فوق، مهم‌ترین سؤالی که در این حیطه مطرح می‌شود این است که چه عواملی باعث پیشروی پایداری محیطی شرکت‌ها می‌شود (گونزالس بنیتو و گونزالس بنیتو^۶، ۲۰۰۶). پژوهش‌های پیشین عوامل مختلفی هم از داخل شرکت و هم از عوامل خارج از شرکت شناسایی نموده‌اند. از جمله رایج‌ترین عوامل خارجی شناسایی شده، مقررات زیست‌محیطی تعیین و تصویب شده از جانب دولت است (چاکرابورتی و چاترجی^۷، ۲۰۱۷؛ ژائو و سان^۸، ۲۰۱۶). سایر عوامل خارجی مانند دارندگان سهام، مشتریان، تأمین‌کنندگان و سازمان‌های غیردولتی نیز نقش مهمی در شکل‌دهی پایداری و راهبرد زیست‌محیطی شرکت‌ها ایفا می‌کنند (بویسی و واربکی، ۲۰۰۳؛ هورنی بروک و همکاران^۹، ۲۰۱۵). عوامل درونی مانند نگرش و انگیزه‌های مدیریتی (بانسال و سونگ^{۱۰}، ۲۰۱۷) و نگرش راهبردی شرکت‌ها (توکلی دهاقانی و همکاران، ۱۳۹۶؛ لیستون هیز و براست^{۱۱}، ۲۰۱۶) هستند. اگرچه پژوهش‌های گسترده‌ای درباره عوامل مؤثر بر راهبردهای پایداری و زیست‌محیطی وجود دارد، اما توجه چندانی به تأثیر سایر هم‌تایان فعال در صنعت بر راهبردهای پایداری و زیست‌محیطی شرکت‌ها نشده است (یانگ و همکاران، ۲۰۱۸).

اثر هم‌تا که از جامعه شناسی سرچشمه می‌گیرد و به پدیده‌ای اطلاق می‌شود که رفتار یک فرد تا حدی تحت تأثیر رفتار گروه قرار می‌گیرد و با تغییر رفتار گروه، تغییر می‌کند (مانسکی، ۱۹۹۳). براساس این پدیده تصمیم‌های مالی و عملیاتی یک شرکت نه تنها به محیط و شرایطی که شرکت در آن فعالیت می‌کند بستگی دارد،

^۱ . Johnson.

^۲ . Triple bottom line (TBL) theory.

^۳ . Elkington.

^۴ . Wang & Mao.

^۵ . Liu et al.

^۶ . González- Benito & González- Benito.

^۷ . Chakraborty & Chatterjee.

^۸ . Zhao & Sun.

^۹ . Hornibrook et al.

^{۱۰} . Bansal & Song.

^{۱۱} . Liston- Heyes & Brust.

بلکه به رفتار سایر شرکت‌ها نیز وابسته است (لری و رابرتز^۱، ۲۰۱۴). به‌عنوان مثال، پنگ و همکاران^۲ (۲۰۲۰) دریافتند که کمک‌های مالی خیریه شرکتی به‌طور قابل‌توجهی تحت‌تأثیر کمک‌های خیریه شرکت‌های هم‌تا قرار دارد. ون و همکاران^۳ (۲۰۲۱) اثر هم‌تایان بر رفتار کاهش فقر شرکتی را مطالعه کردند و دریافتند که سرمایه‌گذاری سایر شرکت‌ها در یک صنعت در زمینه فقرزدایی به میزان قابل‌توجهی بر تصمیم‌های شرکت در زمینه کمک‌های مالی برای کاهش فقر شرکت‌ها (مانند کمک‌های خیریه) تأثیر مثبت بر جا می‌گذارد (هو و همکاران^۴، ۲۰۲۲).

براساس نظریه‌های نقص اطلاعاتی^۵؛ نظریه علامت‌دهی^۶ و نظریه رقابت‌پذیری^۷ می‌توان استدلال نمود که شرکت‌ها برای اتخاذ سیاست‌های پایداری از هم‌تایان خود الگو می‌گیرند. غالباً مدیران شرکت‌ها ادعا می‌کنند که ابتکارات تحول پایدار توسط آن‌ها انجام شده است و در این میان به عواملی مانند توانایی خود در ایجاد برنامه‌های سازگاری با تغییرات آب و هوایی، حفاظت از انرژی، کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، نظارت بر موارد محیط زیست‌محیطی، تأمین مالی سبز، توسعه و کاربرد فناوری کم‌کربن تأکید می‌کنند (به‌عنوان مثال، ممکن است برخی مدیران برای جلوگیری از ضایعات تولید، راهبردهای زیست‌محیطی فعال مانند تغییر فرایند تولید یا تغییر مواد اولیه را اتخاذ کنند). اما واقعیت این است که اتخاذ سازوکارها و تصمیم‌های مناسب در زمینه تحول پایدار مشروط به عواملی مانند عدم قطعیت سیاست‌های کلان اقتصادی و سایر عوامل محرک خارجی اثرگذار است که اتخاذ تصمیم‌های مناسب را برای مدیران دشوار می‌کند (لی و همکاران^۸، ۲۰۲۳).

براساس نظریه نقص اطلاعاتی، مواردی مانند کمبود اطلاعات، کمبود درک و ادراک یا انگیزه محیطی محدود از جمله موانع داخلی شرکت‌ها برای اجرای راهبردهای زیست‌محیطی شرکت‌ها به شمار می‌روند (اکبری و همکاران، ۱۳۹۵). به‌عبارت دیگر، برخی از شرکت‌ها برای شروع فعالیت‌های زیست‌محیطی فاقد آگاهی هستند، در حالی که دیگران از اطلاعات کافی برخوردار هستند؛ اما انگیزه ندارند. از سوی دیگر، اتخاذ راهبردهای زیست‌محیطی، با توجه به توانایی یک شرکت (ظرفیت مالی، یا اندازه شرکت) توسط مدیران داخلی تعیین می‌شود (استادلر و لین^۹، ۲۰۱۷). در این میان، فضای اقتصادی توأم با عدم قطعیت‌های متفاوت باعث می‌شود تا برخی مدیران توانایی لازم تحلیل اطلاعات و انتخاب و اتخاذ راهبردهای بهینه زیست‌محیطی یا اقتصادی را نداشته باشند، و این امر آن‌ها را به سمتی سوق می‌دهد که از هم‌تایان (رقبا) الگو و انگیزه کسب کنند. به‌عبارت دیگر، تقلید نمایند (لوپز پرز و همکاران^{۱۰}، ۲۰۱۷). به‌عنوان مثال، یانگ و همکاران (۲۰۱۸) استدلال کردند تعداد شرکت‌های فعال در یک صنعت معین تأثیر مثبتی بر هر دو بخش واکنشی و راهبردهای زیست‌محیطی فعال شرکت‌های فعال در آن صنعت دارد. وو و همکاران^{۱۱} (۲۰۲۱) عنوان کردند بسیاری از شرکت‌ها در راستای اتخاذ راهبرد فناوری‌های تولید سبز به شرکت‌های هم‌تا (شرکت‌های با وضعیت صنعتی مشابه و حقوق مالکیت یکسان) به‌عنوان الگویی برای تقلید توجه می‌کنند که این رویکرد تأثیر هم‌تایان بر کیفیت نوآوری سبز شرکت‌ها را تقویت می‌کند. همچنین، نیو و همکاران^{۱۲} (۲۰۲۲) عنوان

^۱ . Leary & Roberts.

^۲ . Peng et al.

^۳ . Wen et al.

^۴ . Hu et al.

^۵ . Information deficit theory.

^۶ . Signaling theory.

^۷ . Competitive theory.

^۸ . Li et al.

^۹ . Stadler & Lin.

^{۱۰} . López- Pérez et al.

^{۱۱} . Wu et al.

^{۱۲} . Niu et al.

کردند کشاورزان همتا فعالانه در حال یادگیری هستند و در این میان تلاش می‌کنند تا از فناوری‌های تولید سبز همتایان خود الگوبرداری کنند که منجر به آثار همتای قابل توجهی در صنعت کشاورزی می‌شود. به‌طور کلی و براساس نظریهٔ نقص اطلاعات و نظریهٔ علامت‌دهی، بسیاری از پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه نشان می‌دهند که در پیمایش یک چشم‌انداز اقتصادی رقابتی و نامطمئن، بسیاری از شرکت‌ها تصمیم‌های خود دربارهٔ تحول پایدار را نه‌تنها براساس اطلاعات راهبردی خود، بلکه با در نظر گرفتن بینش‌های به‌دست‌آمده از شرکت‌های همتای فعال در صنعت خود اتخاذ می‌کنند. بر این اساس، به نظر می‌رسد تکیه بر اطلاعات شرکت‌های همتا در اصلاح راهبردهای تحول پایدار و افزایش کارایی تصمیم‌گیری راهبردی شرکت‌ها از اهمیت بسزایی برخوردار است (لیو و ژیا، ۲۰۲۳؛ چانگ و همکاران، ۲۰۲۴).

از طرفی براساس تئوری رقابت‌پذیری، تحول پایدار یک محرک حیاتی در افزایش ارزش بازار و تضمین رقابت پایدار یک شرکت در بازار است. مدیران یک شرکت مستعد کشف فرصت‌های آتی بازار هستند و در این راستا تلاش می‌کنند تا اثربخشی تصمیم‌های خود را با استفاده از افشای اطلاعات شرکت‌های همتا تقویت نمایند. افشای اطلاعات شرکت‌های همتا در زمینهٔ پایداری، قابلیت انتقال منابع و دانش به‌عنوان عوامل تعیین‌کننده کسب مزیت‌های رقابتی پایدار در بازار سرمایه را دارد. در این میان، مدیران شرکت‌های مستعد با تحلیل و یادگیری از اطلاعات و راهبردهای پایداری اتخاذشدهٔ شرکت‌های همتا، نقش مهمی در ارتقای بینش‌های تخصصی خود و اتخاذ تصمیم‌های مؤثر پایداری و به‌تبع آن افزایش رقابت‌پذیری شرکت‌های متبوع خود در بازار ایفا می‌کنند. به‌عنوان مثال، دلیک و مائوف^۱ (۲۰۱۶) نیز دریافتند شرکت‌های بورسی زمانی که همتایانشان سرمایه‌گذاری بیشتری در اجرای راهبردهای زیست‌محیطی انجام می‌دهند، به همتایان خود در صنعت واکنش نشان می‌دهند و تلاش می‌کنند فرایندهای جدید تولید و اجرای راهبردهای زیست‌محیطی بیشتری را از طریق اجرای طرح‌هایی با کمترین تأثیر منفی بر محیط طبیعت اتخاذ کنند که این رویکرد فعالانهٔ آن‌ها در زمینهٔ زیست‌محیطی و ارائهٔ محصولات سازگار با محیط‌زیست می‌تواند انتظارات و نیازهای ذی‌نفعان و کارکنان را برآورده نماید (لیو و همکاران، ۲۰۲۲)، شهرت برند را تقویت و اعتماد مشتریان را جلب کند (اخترشناس و همکاران، ۱۳۹۹) و درنهایت با پرورش مزیت رقابتی و افزایش سودآوری می‌تواند عملکرد و پایداری‌شان را بهبود بخشد (فلامر، ۲۰۱۵).

در رابطه با پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

گازی و همکاران^۲ (۲۰۲۵) پژوهشی تحت عنوان «تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت بر عملکرد زیست‌محیطی پایدار: آثار واسطه‌ای قابلیت سبز و رهبری تحول‌آفرین سبز؛ آثار تعدیل‌کنندهٔ نگرانی زیست‌محیطی مدیریت ارشد و حمایت سازمانی ادراک‌شده» انجام دادند. براساس نظریهٔ دیدگاه مبتنی بر منابع طبیعی، این مطالعه بررسی می‌کند که چگونه قابلیت سبز و رهبری تحول‌آفرین سبز، رابطهٔ مسئولیت اجتماعی شرکتی و عملکرد زیست‌محیطی پایدار را میانجی‌گری می‌کنند، با تمرکز بر عملکرد تعدیل‌کنندهٔ حمایت سازمانی ادراک‌شده. یک نظرسنجی از ۴۲۰ کارمند شرکت‌های کوچک و متوسط در بنگلادش انجام شد و نتایج برای مدل‌سازی معادلات ساختاری بررسی شدند. یافته‌ها نشان می‌دهد که مسئولیت اجتماعی شرکتی، عملکرد زیست‌محیطی پایدار را تا حد زیادی بهبود می‌بخشد. علاوه بر این، قابلیت سبز و رهبری تحول‌آفرین سبز به‌عنوان واسطه‌های کلیدی عمل می‌کنند و رابطهٔ مسئولیت اجتماعی شرکتی و عملکرد زیست‌محیطی پایدار را افزایش می‌دهند. علاوه بر این، حمایت سازمانی ادراک‌شده، همبستگی بین مسئولیت اجتماعی شرکتی و عملکرد زیست‌محیطی پایدار و همچنین رهبری تحول‌آفرین سبز و

^۱ . Dyllick & Muff

^۲ . Gazi et al.

عملکرد زیست‌محیطی پایدار را تعدیل می‌کند که نشان می‌دهد حمایت سازمانی می‌تواند این پیوندها را تقویت یا تضعیف کند.

یو و همکاران^۱ (۲۰۲۵) در پژوهشی به بررسی آثار همتایان بر عملکرد زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی شرکت‌های مبتنی بر منابع براساس شبکه‌های عمودی و افقی پرداختند. این پژوهش به صورت تجربی وجود و سازوکارهای تأثیرگذاری آثار همتا بر عملکرد زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی را تحت شبکه‌های عمودی و افقی، با استفاده از نمونه‌ای از شرکت‌های چینی مبتنی بر منابع فهرست‌شده در بورس A از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۳ بررسی می‌کند. این مطالعه نشان می‌دهد که تحت آثار تعاملی هر دو شبکه عمودی و افقی، اثر همتا در نتایج زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی شرکت‌ها قابل توجه است. علاوه بر این، این اثر در درجه اول از طریق "درمان نهایی" و "پیشگیری اولیه" بر یک شرکت مرکزی تأثیر می‌گذارد. تحقیقات بیشتر نشان می‌دهد که به دلیل تفاوت در انگیزه‌های بهبود، قدرت گفتمان زنجیره تأمین و شبکه‌های محرک، اثر همتا در عملکرد زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی ناهمگونی را نشان می‌دهد. این مقاله پشتیبانی نظری و تجربی را برای شرکت‌ها فراهم می‌کند تا عملکرد زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی خود را در شبکه‌های زنجیره تأمین پیچیده افزایش دهند که برای ارتقای توسعه پایدار شرکت‌ها از اهمیت فراوانی برخوردار است.

چانگ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان "آثار همتا از تحول پایدار شرکت: شواهدی از تجزیه و تحلیل اطلاعات متنی گزارش‌های مالی سالانه" به بررسی تأثیر عملکرد پایداری همتایان بر عملکرد پایداری شرکت در کشور چین پرداختند. نمونه آماری پژوهش آن‌ها شامل ۲۰۹۸ شرکت در دوره ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۰ بود. یافته‌های تجربی آن‌ها با استفاده از رگرسیون خطی چندگانه تأثیر مثبت و قابل توجه همتایان بر عملکرد پایداری شرکت‌های کانونی (انفرادی یا تکی) را نشان می‌دهد. یافته‌ها نشان داد تحول پایدار در شرکت‌های همتا (هم صنعت) به طور قابل توجهی بر تحول پایدار یک شرکت کانونی تأثیر می‌گذارد که این اثر در درجه اول از طریق تغییر در لحن ارتباطات بین صنعتی و شکاف در پایداری در میان شرکت‌های مختلف رخ می‌دهد.

چن و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان "همگام با مسئولیت اجتماعی: تأثیر همتایان صنعت بر مسئولیت اجتماعی" به بررسی تأثیر همتایان صنعت بر عملکرد مسئولیت اجتماعی شرکت در ایالات متحده آمریکا پرداختند. جامعه آماری پژوهش آن‌ها شامل ۲۵۹۳ شرکت (۱۶۶۳۴ مشاهده) در طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ بود. آن‌ها با استفاده از رگرسیون خطی چندگانه یک اثر تقویت‌کننده قوی، عملکرد مسئولیت اجتماعی شرکتی همتایان صنعت را بر عملکرد مسئولیت اجتماعی شرکت‌های کانونی گزارش کردند. آن‌ها دریافتند زمانی که میانگین انحراف استاندارد مسئولیت اجتماعی شرکت‌های همتا (هم صنعت) ۱٪ افزایش می‌یابد، عملکرد مسئولیت اجتماعی شرکت، خود را با ۱۰/۱۵٪ انحراف استاندارد، بهبود می‌دهد. علاوه بر این، این اثر همتا زمانی که شرکت‌های همتا در شاخص اس‌اند‌پی ۵۰۰ (۵۰۰ سهام برتر در بورس نیویورک) هستند و اندازه نسبتاً بزرگ‌تری نسبت به شرکت‌های دیگر دارند، قابل توجه‌تر است. در نهایت، شرکت‌هایی که از سیاست‌های مسئولیت اجتماعی همتایان صنعت پیروی می‌کنند، به سهم بازار محصول کمتر و عملکرد ضعیف‌تر، اما ارزش شرکت بیشتری دست می‌یابند.

ژیانگ و همکاران^۲ (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان "اثر همتا بر افشای اطلاعات محیطی: شواهدی از صنایع با آلودگی بالا در چین" به بررسی اثر همتایان بر افشای اطلاعات محیطی: شواهدی از صنایع با آلودگی زیاد در چین پرداختند. نمونه آماری پژوهش آن‌ها شامل ۲۳۶۱ شرکت در طی سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۲۰ بود. یافته‌های آن‌ها با

^۱ .Yu et al.

^۲ . Zhiying et al.

استفاده از مدل رگرسیون خطی چندگانه نشان داد در صنایع با آلایندگی زیاد، عملکرد هم‌تایان در زمینه افشای اطلاعات زیست‌محیطی بر عملکرد افشای اطلاعات محیطی شرکت کانونی تأثیر معنادار دارد. آن‌ها دریافتند که شرکت کانونی رفتار افشای شرکت‌های هم‌تای کوچک را بیشتر از شرکت‌های هم‌تای بزرگ تقلید می‌کند. علاوه بر این، یک اثر هم‌تا افشای محیطی بر اطلاعات حساس و غیرحساس نیز گزارش شده است، اما اثر هم‌تا بر اطلاعات حساس بزرگ‌تر از اطلاعات غیرحساس است.

کوارتنگ و همکاران^۱ (۲۰۲۳) در پژوهشی تأثیر سازوکارهای هیئت‌مدیره بر عملکرد پایداری شرکت‌های بورس اوراق بهادار جنوب صحرای آفریقا را بررسی کردند. نمونه آماری پژوهش آن‌ها شامل ۱۱۶ شرکت تولیدی طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ بود. یافته‌های آن‌ها با استفاده از مدل رگرسیون خطی چندگانه نشان داد که بین دوره تصدی هیئت‌مدیره و پایداری زیست‌محیطی و اقتصادی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. اندازه هیئت‌مدیره و دفعات جلسات هیئت‌مدیره به‌طور مثبتی با محیط‌زیست و پایداری اجتماعی مرتبط است. علاوه بر این، تعداد کمیته‌های فرعی هیئت‌مدیره با پایداری اجتماعی و اقتصادی همبستگی مثبت دارد. با این حال، پیشینه تحصیلی هیئت‌مدیره به‌طور منفی با پایداری اجتماعی و اقتصادی مرتبط است. به‌طور متفاوت، استقلال هیئت‌مدیره، پیشینه آموزشی و دفعات جلسات هیئت‌مدیره ارتباط مثبتی با پایداری ترکیبی نشان داد. این نتایج نشان می‌دهد که سازوکارهای هیئت‌مدیره تأثیر قابل‌توجهی بر عملکرد پایداری دارند.

شکرخواه (۱۴۰۴) در پژوهشی به بررسی تأثیر گزارشگری پایداری بر عملکرد مالی: کاربست روش مرور سیستماتیک پرداخت. با توجه به نتایج متنوع پژوهش‌های این حوزه، در این پژوهش به مرور روشمند پژوهش‌های مرتبط با تأثیر گزارشگری پایداری بر عملکرد مالی پرداخته شده است. نمونه نهایی پژوهش شامل ۹۵ مقاله نمایه‌شده در پایگاه‌های اسکاپوس و وب‌آف‌ساینس در بازه زمانی ۲۰۱۳ تا پایان ژوئن ۲۰۲۵ است. برای تدوین پروتکل مرور مقالات از چک‌لیست پریزما استفاده گردید. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که ۷۰ درصد از مطالعات نشانگر تأثیر مثبت گزارشگری پایداری بر نرخ بازده دارایی‌ها، ۶۴ درصد نشانگر تأثیر مثبت آن بر نرخ بازده حقوق مالکانه و ۷۲ درصد نشانگر تأثیر آن بر شاخص‌های ارزیابی عملکرد مبتنی بر بازار هستند. این نتایج نشانگر اجماع نسبی در خصوص تأثیر مثبت گزارشگری پایداری بر عملکرد شرکت‌ها است. یافته‌های پژوهش همچنین نشان می‌دهد برخی عوامل زمینه‌ای و متغیرهای تعدیلگر نظیر سطح توسعه‌یافتگی، سازوکارهای حاکمیت شرکتی، حضور سرمایه‌گذاران علاقه‌مند به پایداری، می‌توانند این رابطه را تحت تأثیر قرار دهند. علاوه بر این یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که اجزای مختلف افشای محیطی، اجتماعی و راهبری می‌توانند اثرگذاری‌های متفاوتی بر عملکرد شرکت‌ها داشته باشند. پژوهش‌های مورد بررسی در مجموع پیشنهاد می‌کنند که گزارشگری پایداری نه تنها یک الزام نظارتی، بلکه یک دارایی راهبردی است و شرکت‌ها نیاز به توسعه راهبرد بلندمدت برای اجرای گزارشگری پایداری دارند.

فرج‌زاده دهکردی و دهقان دهنوی (۱۴۰۴) پژوهشی تحت عنوان «تأثیر شرکت‌های هم‌تا بر زمان‌بندی انتشار صورت‌های مالی» انجام دادند. با استفاده از داده‌های ۲۴۲ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۱، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، شرکت‌های هم‌تا در رقابت برای جلب‌توجه بازار و به تقلید از یکدیگر، زمان‌بندی انتشار صورت‌های مالی حسابرسی نشده خود را تعیین می‌کنند. برخلاف این یافته، پدیده سرایت (تقلید) در رابطه با زمان‌بندی انتشار صورت‌های مالی حسابرسی شده، قابل‌مشاهده نیست. همچنین، نتایج پژوهش شواهدی در رابطه با رقابت در جلب‌توجه بازار میان شرکت‌های هم‌تا در خصوص زمان‌بندی انتشار

^۱ . Kwarteng et al.

صورت‌های مالی حسابرسی‌شده میان‌دوره ۶ ماهه صاحب‌کارانی که توسط حسابرسان غیرخصوصی (سازمان حسابرسی و مؤسسه مفید راهبر) حسابرسی شده‌اند، فراهم می‌آورد که می‌تواند نشان‌دهنده ارزش‌افزوده حسابرسی این دسته از مؤسسه‌های حسابرسی در رابطه با صورت‌های مالی حسابرسی‌شده میان‌دوره باشد. مشاهده پدیده تسری در خصوص صورت‌های مالی حسابرسی نشده از یکسو و نبود این پدیده در رابطه با صورت‌های مالی حسابرسی‌شده از سوی دیگر، می‌تواند به دلیل بالاتر بودن هزینه‌های تسریع در انتشار صورت‌های مالی حسابرسی‌شده و تحقق نتیجه موردنظر در زمان انتشار صورت‌های مالی حسابرسی نشده باشد. به این ترتیب، یافته‌های پژوهش شواهدی در رابطه با تأثیر شرکت‌های هم‌تا بر زمان‌بندی افشای شرکت‌ها و نقش پدیده تقلید در این تصمیم‌گیری فراهم می‌آورد.

فتاحی نافچی و همکاران (۱۴۰۳) پژوهشی با موضوع «رابطه تقلب در گزارشگری مالی شرکت‌های همتای فعال در یک منطقه جغرافیایی همسان با تقلب در گزارشگری مالی شرکت؛ نقش تعدیلی رقابت صنعت» انجام دادند. این پژوهش از نوع مطالعه کاربردی و دارای رویکرد استقرایی و مبتنی بر تحلیل داده‌های تابلویی است. در این پژوهش از اطلاعات ۱۱ شرکت بورسی پتروشیمی فعال در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس در طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ به مدت ۱۲ سال استفاده شده است. همچنین، برای تجزیه و تحلیل بیشتر از اطلاعات ۳۲ شرکت بورسی فعال در صنعت پتروشیمی در همین دوره زمانی نیز استفاده شده است. نتایج نشان داد تقلب در گزارشگری مالی شرکت‌های فعال در یک منطقه جغرافیایی همسان با تقلب در گزارشگری مالی شرکت رابطه مثبت و معنادار دارد. رقابت در صنعت بر شدت رابطه تقلب در گزارشگری مالی شرکت‌های فعال در یک منطقه جغرافیایی همسان با تقلب در گزارشگری مالی شرکت تأثیر معناداری ندارد، اما رقابت در صنعت باعث افزایش اثر رابطه تقلب در گزارشگری مالی شرکت‌های فعال در یک منطقه جغرافیایی همسان بر تقلب در گزارشگری مالی شرکت می‌شود.

پاکدلان و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان "بررسی رابطه ویژگی‌ها و تخصص هیئت‌مدیره و عملکرد پایداری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران" به بررسی "رابطه ویژگی‌ها و تخصص هیئت‌مدیره و عملکرد پایداری شرکت" پرداختند. جامعه آماری پژوهش شامل ۶۳ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی بازه زمانی ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹ می‌باشد. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش رگرسیون خطی چندگانه استفاده شد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین مالکیت مدیریتی، دوگانگی نقش مدیرعامل و استقلال هیئت‌مدیره با عملکرد پایداری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در حقیقت، در شرکت‌هایی که دارای مالکیت مدیریتی و دوگانگی مدیرعامل و هیئت‌مدیره مستقل هستند، سطح عملکرد پایداری بیشتر است.

بنایی قدیم و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان "تأثیر سرمایه فکری بر گزارشگری عملکرد پایداری تجاری و استراتژی کسب‌وکار" به بررسی تأثیر سرمایه فکری بر گزارشگری عملکرد پایداری تجاری و راهبرد کسب‌وکار در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. برای این منظور داده‌های ۱۲۶ شرکت بورس اوراق بهادار تهران در فاصله زمانی ۱۳۹۲-۱۴۰۰ انتخاب و با استفاده از مدل‌های رگرسیونی چندگانه تحلیل شدند. نتایج نشان دادند ضریب ارزش‌افزوده فکری و عناصر آن دارای تأثیر مثبتی بر گزارشگری عملکرد پایداری شرکت‌ها دارند و نیز ضریب سرمایه فکری و کارایی سرمایه ساختاری و فیزیکی تأثیر مثبتی بر راهبرد آینده‌نگرانه دارند؛ ولی کارایی سرمایه انسانی تأثیری بر راهبرد کسب‌وکار ندارد که در راستای شفافیت اطلاعاتی بیشتر، لزوم آگاه‌سازی و استانداردگذاری گزارش سرمایه فکری در گزارش‌های مالی را می‌طلبد.

اخترشناس و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان "تدوین مدل عوامل مؤثر بر پایداری شرکتی" به تدوین مدل عوامل مؤثر بر پایداری شرکتی در ایران پرداختند. در بخش کیفی پژوهش، به کمک مصاحبه با ۳۸۵ نفر از

متخصصان و صاحب‌نظران شامل اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان مقطع دکتری، حسابداران رسمی، مدیران عامل و مدیران مالی و فعالان بازار سرمایه در سال ۱۳۹۸ با روش نمونه‌گیری تصادفی و براساس تحلیل ساختار برآمده از مصاحبه‌ها، مدلی برای عوامل مؤثر بر پایداری شرکتی ارائه شده است. همچنین به‌منظور تعیین بار عاملی شاخص‌های هریک از مؤلفه‌ها از تحلیل عاملی تأییدی استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد که ۴ بعد شامل، ویژگی‌های شرکت، عوامل مدیریتی، عوامل بازار و عوامل کلان، ۹ مؤلفه شامل ویژگی‌های ساختاری، ویژگی‌های عملکردی، سطح فردی، سطح سازمانی، بازار سرمایه، عوامل تجاری، عوامل اقتصادی، عوامل اجتماعی و عوامل سیاسی و ۶۰ شاخص بر پایداری شرکتی مؤثر هستند. علاوه بر تأیید بسیاری از عوامل شناسایی‌شده در پژوهش‌های پیشین، عوامل نوینی همچون فرهنگ جامعه، سیاست حاکم بر کشور، پایبندی به اخلاق، الزامات قانونی، شهرت اجتماعی شرکت، سرمایه فکری و رقابت بازار محصول به‌عنوان عوامل مؤثر بر پایداری شرکتی شناسایی شده‌اند.

فرضیه پژوهش

عملکرد پایداری شرکت‌های هم‌تا بر عملکرد پایداری شرکت تأثیر مثبت و معنادار دارد.

روش‌شناسی پژوهش

مطالعه حاضر از نوع توصیفی همبستگی و کاربردی است. جامعه آماری پژوهش شامل شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و قلمرو زمانی یک دوره زمانی ۱۱ ساله طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲ شرکت‌های نمونه است. جهت انتخاب نمونه پژوهش از روش غربالگری استفاده شده است و شامل شرکت‌هایی است که از ویژگی‌های جدول (۱) برخوردار باشند. درمجموع ۱۱۴ شرکت به‌عنوان جامعه آماری نهایی پژوهش انتخاب گردید.

جدول (۱). روش انتخاب نمونه پژوهش

ردیف	شرایط و محدودیت‌ها	تعداد
۱	کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۳۸۵
۲	شرکت‌هایی که پس از سال ۱۳۹۲ در بورس پذیرفته شده‌اند یا قبل از سال ۱۴۰۲ از بورس خارج شده‌اند	(۵۳)
۳	شرکت‌هایی که طول سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲ وقفه معاملاتی بیش از ۳ ماه داشته‌اند	(۷۲)
۴	شرکت‌های تحت بررسی جز شرکت‌های واسطه‌گری، سرمایه‌گذاری و مالی	(۸۱)
۵	شرکت‌هایی که سال مالی آن‌ها به ۲۹ اسفند منتهی نمی‌گردد و یا تغییر سال مالی داده‌اند	(۳۸)
۶	شرکت‌هایی که فایل گزارش هیئت‌مدیره آن‌ها برای استخراج متغیر پایداری شرکت ناقص است یا افشا نشده است	(۲۷)
	جمع کل جامعه آماری در نظر گرفتن پیش‌فرض‌ها	۱۱۴

الگوهای پژوهش و متغیرهای آن

برای آزمون فرضیه پژوهش از مدل رگرسیونی زیر استفاده می‌گردد (چانگ و همکاران، ۲۰۲۴).

مدل (۱)

$$ST_{i,t} = \beta_0 \beta_1 PeersST_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 Q_{i,t} + \beta_4 LEV_{i,t} + \beta_5 ROE_{i,t} + \beta_6 SOE_{i,t} + \beta_7 Age_{i,t} + \beta_8 PeerSIZE_{i,t} + \beta_9 PeerQ_{i,t} + \beta_{10} PeerLEV_{i,t} + \beta_{11} PeerROE_{i,t} + \beta_{12} PeerSOE_{i,t} + \beta_{13} PeerAge_{i,t} + \varepsilon$$

که در این مدل:

$ST_{i,t}$: عملکرد پایداری شرکت i در سال t .

$PeersST_{i,t}$: عملکرد پایداری شرکت‌های هم‌تا در سال t .

$SIZE_{i,t}$: اندازه شرکت i در سال t .

$Q_{i,t}$: نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت i در سال t .

$LEV_{i,t}$: اهرم مالی شرکت i در سال t .

$ROE_{i,t}$: نرخ بازده حقوق صاحبان سهام شرکت i در سال t .

SOE_{it} : مالکیت دولتی شرکت i در سال t .

Age_{it} : سن شرکت i در سال t .

$PeerSIZE_{i,t}$: میانگین اندازه شرکت‌های هم‌تا در سال t .

$PeerQ_{i,t}$: میانگین نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت‌های هم‌تا در سال t .

$PeerLEV_{i,t}$: میانگین اهرم مالی شرکت‌های هم‌تا در سال t .

$PeerROE_{i,t}$: میانگین نرخ بازده حقوق صاحبان سهام شرکت‌های هم‌تا در سال t .

$PeerSOE_{it}$: میانگین مالکیت دولتی شرکت‌های هم‌تا در سال t .

$PeerAge_{it}$: میانگین سن شرکت‌های هم‌تا در سال t است.

پس از برآورد مدل (۱) در صورتی که ضریب β_1 (متغیر میانگین عملکرد پایداری شرکت‌های هم‌تا) مثبت و معنادار باشد، فرضیه پژوهش تأیید می‌شود و حاکی از آن است که عملکرد پایداری شرکت‌های هم‌تا بر عملکرد پایداری شرکت تأثیر مثبت و معنادار دارد.

متغیرهای پژوهش

متغیر وابسته: عملکرد پایداری شرکت

متغیر وابسته در این پژوهش، عملکرد پایداری شرکت است. تمرکز این پژوهش بر سه بعد فرامالی پایداری یعنی ابعاد زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری شرکتی است. بر این اساس، چک‌لیستی متشکل از ۲۷ شاخص در سه بعد کلی به شرح جدول (۲) طراحی شد (حسینی و ابراهیمی، ۱۴۰۲).

جدول (۲). شاخص‌های اندازه‌گیری پایداری شرکتی

بعد	سرفصل	کد	شاخص
اجتماعی	رفت‌های اجتماعی	S1	کمک‌های خیریه (مالی و غیرمالی)
		S2	حمایت از صنایع کوچک و کارآفرین
		S3	حمایت از فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی
		S4	حمایت از پروژه‌های بهداشتی و آموزشی
		S5	همکاری علمی با دانشگاه‌ها یا سایر مراکز علمی - پژوهشی
		S6	حمایت از فعالیت‌های ورزشی
سرمایه انسانی		S7	سلامتی و امنیت نیروی انسانی - ایزو ۴۵۰۰۱ - OHSAS18001
		S8	تسهیلات و مزایای نقدی
		S9	تخصیص مزایای غیرنقدی و رفاهی به کارکنان
		S10	افشای توزیع سنی و سطح تحصیلات کارکنان

S11	آموزش نیروی انسانی - ایزو ۱۰۰۱۵	
S12	توسعه نیروی انسانی و اشتغال	
S13	تضمین کیفیت و امنیت محصولات	کیفیت محصول
E1	استفاده از انرژی پاک و پیشگیری از انتشار گازهای آلاینده	تغییرات آب‌وهوا
E2	مصرف بهینه منابع	زیست‌محیطی
E3	سیستم مدیریت انرژی - ایزو ۵۰۰۰۱	حفظ منابع
E4	حفاظت از محیط زیست - ایزو ۱۴۰۰۱	
E5	مدیریت پسماند و ضایعات	محیط زیست
E6	سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیست‌محیطی	
G1	استفاده از اعضای غیرموظف	راهبری
G2	غیرموظف بودن رئیس هیئت‌مدیره	هیئت‌مدیره
G3	استفاده از متخصص مالی و حسابداری	
G4	تعداد جلسات هیئت‌مدیره	
G5	وجود سهام‌داران دارای حق کنترل	حقوق سهام‌داران
G6	تمرکز مالکیت	
G7	قابلیت اتکای اطلاعات	شفافیت اطلاعات
G8	مؤسسه حسابرسی	

در طراحی شاخص‌ها با هدایت کانون توجه از کمیت افشای پایداری شرکت‌ها به کیفیت آن (با الهام از یافته‌های پژوهش هومل و شلیک^۱، ۲۰۱۶) سعی شد تا امتیازدهی پایداری از افشا فاصله گرفته و به عملکرد نزدیک شود. این شاخص‌ها به تحلیل محتوای گزارش سالیانه فعالیت هیئت‌مدیره و اطلاعات مربوط به راهبری شرکتی (به شرح جدول ۲) با ارزش صفر و یک امتیازدهی می‌شوند. به عنوان مثال، اگر در گزارش هیئت‌مدیره شرکت به کمک‌های خیریه (مالی و غیرمالی) اشاره شده باشد برای این شاخصه عملکرد اجتماعی شرکت در فایل اکسل عدد یک اختصاص داده می‌شود و در غیر این صورت عدد صفر می‌گیرد. همچنین به عنوان مثال، اگر در گزارش هیئت‌مدیره شرکت به استفاده از انرژی پاک و پیشگیری از انتشار گازهای آلاینده اشاره شده باشد برای این شاخصه عملکرد زیست‌محیطی شرکت در فایل اکسل عدد یک اختصاص داده می‌شود و در غیر این صورت عدد صفر می‌گیرد. در ادامه اگر در گزارش هیئت‌مدیره شرکت به تعداد جلسات هیئت‌مدیره اشاره شده باشد برای این شاخصه عملکرد حاکمیتی شرکت در فایل اکسل عدد یک اختصاص داده می‌شود و در غیر این صورت عدد صفر می‌گیرد.

پس از محاسبه تمامی شاخص‌های مندرج در جدول (۲)، میانگین امتیاز هر بعد (ابعاد زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی) به تفکیک و از طریق نسبت جمع تعداد شاخصه‌های آن بعد که عدد یک گرفته‌اند به تمام شاخصه‌های آن بعد محاسبه می‌شود. همچنین، امتیاز کلی پایداری شرکتی با تقسیم جمع تمام شاخصه‌هایی که عدد یک گرفته‌اند به کل شاخصه‌ها و از طریق رابطه (۱) محاسبه می‌شود.

رابطه (۱)

$$ST = \frac{\text{Achieved Score}}{\text{Achievable Score}}$$

که در این رابطه:

Achieved Score: امتیاز کسب‌شده پایداری شرکتی و **Achievable Score**: کل امتیاز قابل اکتساب پایداری

^۱ . Hummel & Schlick

شرکتی است.

جدول (۳). نحوه اندازه‌گیری شاخص‌های حاکمیتی

استفاده از اعضای غیرموظف	بیشتر بودن نسبت اعضای غیرموظف از میانگین محاسبه‌شده برای نمونه امتیاز یک و در غیر این صورت امتیاز صفر.
غیرموظف بودن رئیس هیئت‌مدیره	غیرموظف بودن رئیس هیئت‌مدیره امتیاز یک و در غیر این صورت امتیاز صفر.
استفاده از متخصص مالی و حسابداری	وجود متخصص حسابداری در هیئت‌مدیره امتیاز یک و در غیر این صورت امتیاز صفر.
تعداد جلسات هیئت‌مدیره	افشای تعداد جلسات سالانه در گزارش فعالیت هیئت‌مدیره امتیاز یک و در غیر این صورت امتیاز صفر.
وجود سهام‌داران دارای حق کنترل	وجود سهام‌داران دارای حق کنترل امتیاز یک و در غیر این صورت امتیاز صفر.
تمرکز مالکیت	کمتر بودن درصد سهام شناور از میانگین محاسبه‌شده برای نمونه امتیاز یک و در غیر این صورت امتیاز صفر.
قابلیت اتکای اطلاعات	نبود تعدیلات سنواتی امتیاز یک و در غیر این صورت امتیاز صفر.
مؤسسه حسابرسی	حسابرسی شرکت توسط سازمان حسابرسی صورت گرفته باشد امتیاز یک و در غیر این صورت امتیاز صفر.

متغیر مستقل پژوهش:

متغیر مستقل در این پژوهش عملکرد پایداری شرکت‌های هم‌تا است. برای محاسبه این متغیر ابتدا به روش گفته‌شده در فوق (روش محاسبه متغیر وابسته)، عملکرد پایداری شرکت محاسبه و سپس میانگین عملکرد پایداری شرکت‌های صنعت t (شرکت‌های هم‌تای فعال در یک صنعت) در سال t به‌عنوان عملکرد پایداری شرکت‌های هم‌تا محاسبه می‌گردد (چانگ و همکاران، ۲۰۲۴).

متغیرهای کنترلی

اندازه شرکت^۱: لگاریتم طبیعی کل دارایی‌های شرکت i در سال t .
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری^۲: نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام شرکت i در سال t .
اهرم مالی^۳: کل بدهی‌ها تقسیم بر کل دارایی‌های شرکت i در سال t .
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام^۴: نسبت سود خالص به ارزش بازار حقوق صاحبان سهام شرکت i در سال t .
مالکیت دولتی^۵: متغیری مجازی است بدین صورت که اگر بیش از ۵۰ درصد سهام شرکت i در سال t در اختیار دولت باشد به‌عنوان یک شرکت دولتی در نظر گرفته می‌شود و به آن عدد یک اختصاص داده می‌شود و در غیر این صورت صفر.
سن شرکت: سن شرکت i از زمان تأسیس تا سال t .
میانگین اندازه شرکت‌های هم‌تا: ابتدا اندازه شرکت به روش گفته‌شده در فوق محاسبه و سپس میانگین اندازه شرکت‌های هم‌تا (شرکت‌های فعال در یک صنعت خاص) در سال t محاسبه می‌شود.

^۱ . Firms Size.^۲ . Market-to-book ratio.^۳ . Financial Leverage.^۴ . Return on equity.^۵ . State-Owned Enterprise.

میانگین نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت‌های همتا: ابتدا نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت به روش گفته‌شده در فوق محاسبه و سپس میانگین نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت‌های همتا (شرکت‌های فعال در یک صنعت خاص) در سال t محاسبه می‌شود.

میانگین اهرم مالی شرکت‌های همتا: ابتدا اهرم مالی به روش گفته‌شده در فوق محاسبه و سپس میانگین اهرم مالی شرکت‌های همتا (شرکت‌های فعال در یک صنعت خاص) در سال t محاسبه می‌شود.

میانگین نرخ بازده حقوق صاحبان سهام شرکت‌های همتا: ابتدا نرخ بازده حقوق صاحبان سهام شرکت به روش گفته‌شده در فوق محاسبه و سپس میانگین نرخ بازده حقوق صاحبان سهام شرکت‌های همتا (شرکت‌های فعال در یک صنعت خاص) در سال t محاسبه می‌شود.

میانگین مالکیت دولتی شرکت‌های همتا: ابتدا مالکیت دولتی به روش گفته‌شده در فوق محاسبه و سپس میانگین مالکیت دولتی شرکت‌های همتا (شرکت‌های فعال در یک صنعت خاص) در سال t محاسبه می‌شود.

میانگین سن شرکت‌های همتا: ابتدا سن شرکت به روش گفته‌شده در فوق محاسبه و سپس میانگین سن شرکت‌های همتا (شرکت‌های فعال در یک صنعت خاص) در سال t محاسبه می‌شود.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش شامل متغیر وابسته، مستقل و متغیرهای تعدیلگر به شرح زیر است:

جدول (۴). آمار توصیفی برای متغیرهای پژوهش

عنوان فارسی متغیرها	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
عملکرد پایداری شرکت	۰/۲۹۰	۰/۲۷۸	۰/۴۰۸	۰/۱۹۰	۰/۰۷۳	۰/۱۱۴	۱/۶۷۷
عملکرد پایداری شرکت‌های همتا	۰/۲۸۹	۰/۲۸۰	۰/۳۵۸	۰/۲۴۰	۰/۰۳۴	۰/۵۳۴	۲/۳۵۸
اندازه شرکت	۱۵/۱۱۷	۱۴/۸۱۰	۱۸/۵۶۲	۱۲/۸۱۱	۱/۵۶۲	۰/۶۲۲	۲/۶۳۳
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	۱/۲۳۵	۱/۱۸۲	۲/۷۳۳	۰/۰۱۳	۰/۶۳۹	۰/۲۶۷	۳/۳۹۱
اهرم مالی	۰/۵۶۸	۰/۵۵۶	۰/۹۶۴	۰/۲۱۶	۰/۲۰۷	۰/۱۲۵	۲/۲۰۹
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	۰/۴۰۴	۰/۴۰۹	۰/۹۳۹	-۰/۱۷۵	۰/۳۰۵	-۰/۰۶۰	۲/۱۵۳
سن شرکت	۱۷/۳۵۵	۱۶/۰۰۰	۳۹/۸۰۰	۱۱/۰۰۰	۱/۹۴۹	۰/۷۱۷	۳/۳۹۹
میانگین اندازه شرکت‌های همتا	۱۵/۰۶۷	۱۴/۹۱۹	۱۷/۲۸۷	۱۳/۴۰۲	۱/۰۹۴	۰/۴۴۳	۲/۳۱۸
میانگین نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت‌های همتا	۱/۲۱۷	۱/۲۶۷	۲/۷۵۰	-۰/۷۸۰	۰/۷۸۹	-۰/۵۰۱	۳/۷۳۲
میانگین اهرم مالی شرکت‌های همتا	۰/۵۸۶	۰/۵۷۷	۰/۸۷۹	۰/۳۴۱	۰/۱۴۹	۰/۲۷۴	۲/۲۶۴
میانگین نرخ بازده حقوق صاحبان سهام شرکت‌های همتا	۰/۳۶۶	۰/۴۲۵	۰/۷۸۴	-۰/۵۸۶	۰/۳۱۸	-۱/۴۳۷	۵/۲۸۳
میانگین مالکیت دولتی شرکت‌های همتا	۰/۱۴۸	۰/۱۲۳	۰/۴۲۸	۰/۰۰۰	۰/۱۵۲	۰/۸۰۵	۲/۱۷۸
میانگین سن شرکت‌های همتا	۱۷/۵۷۰	۱۷/۳۸۴	۲۴/۹۵۰	۱۲/۱۵۳	۳/۴۹۱	۰/۳۴۲	۲/۳۵۲

جدول (۵): شاخص‌های توصیف‌کننده متغیرهای مجازی پژوهش

نام متغیر	تعداد	اندازه‌گیری	درصد
مالکیت دولتی	۱۲۵۴	مالکیت دولتی	۱۶/۶
		مالکیت خصوصی	۸۳/۴

میانگین متغیرهای پایداری مالی و عدم قطعیت سیاست‌های اقتصادی در این پژوهش به ترتیب اعداد (۱۳/۳۵۸) و (۰/۱۵۰) را نشان می‌دهد. میانه یکی از معیارهای گرایش‌های مرکزی در آمار توصیفی است که دقیقاً در وسط فهرست داده‌های مرتب‌شده قرار می‌گیرد و کمتر از معیار میانگین تحت تأثیر مشاهدات پرت قرار می‌گیرد. در این پژوهش میانه متغیرهای پایداری مالی و عدم قطعیت سیاست‌های اقتصادی به ترتیب اعداد (۱۰/۰۹۸) و (۰/۰۹۵) را نشان می‌دهد. چولگی میزان انحراف توزیع احتمال یک متغیر تصادفی از توزیع نرمال است. به عبارت دیگر، چولگی معیار عدم تقارن توزیع احتمال حول میانگین‌شان است و انواع آن از طریق سمتی که دم توزیع احتمال قرار دارد، تفکیک می‌شود. اگر عدد حاصل در بازه $[-۲, ۲]$ قرار گیرد، می‌توان توزیع داده‌ها را نرمال در نظر گرفت. در این پژوهش با توجه به نتایج آمار توصیفی جدول (۴) چولگی متغیرهای پایداری مالی و عدم قطعیت سیاست‌های اقتصادی به ترتیب اعداد (۱/۴۱۱) و (۱/۵۵۵) را نشان می‌دهند و حاکی از نرمال بودن توزیع داده‌ها است. در علم آمار کشیدگی نشان‌دهنده ارتفاع یک توزیع است و مقدار کشیدگی برای توزیع‌های نرمال عددی بین صفر تا سه است. با توجه به جدول (۴) و کشیدگی متغیرهای پایداری مالی (۲/۳۳۲) و عدم قطعیت سیاست‌های اقتصادی (۳/۰۴۷) است که دارای توزیع نرمال هستند.

آزمون فرضیه‌ها

طی تحلیل متغیرهای مقطعی و زمانی، در صورتی که ضریب‌های آثار مقطعی و آثار زمانی معنی‌دار نشوند، می‌توانیم متغیرها را با هم تجمیع نموده و از طریق مدل حداقل مربعات معمولی تخمین زده شود. چون در بیشتر متغیرهای ترکیب‌شده بیشتر ضریب‌های مقطع‌ها یا گونه‌های زمانی معنی‌دار می‌باشند؛ معادله ترکیبی^۱ کم استفاده می‌گردد. بدین لحاظ، جهت تشخیص اینکه آیا متغیرهای پنل جهت تخمین معادله کارآمد است یا خیر، فرضی تخمین زده می‌شود که در آن همه عبارت‌های ثابت با یکدیگر مساوی می‌باشند. نتایج این آزمون در جدول (۶)، نشان می‌دهد که احتمال آزمون اف لیمر (۰/۰۰۰) و بیشتر از ۰/۰۵ است، بنابراین از روش داده‌های ترکیبی در برآورد مدل پژوهش استفاده می‌شود. لازم به ذکر است با توجه به اینکه نتیجه این آزمون نوع داده‌های ترکیبی را نشان داد، نیازی به انجام آزمون هاسمن نیست و مدل دارای آثار تصادفی است که در انجام مدل لحاظ گردیده است.

جدول (۶). نتیجه آزمون اف لیمر

نوع آزمون	مقدار آماره t	مقدار احتمال	نتیجه
آزمون اف لیمر مدل فرضیه اول	۱/۲۶۳	۰/۲۴۶	مدل ترکیبی است

نتایج آزمون آرچ^۲ جهت بررسی همسانی واریانس جمله خطا در جدول (۷) نشان بیانگر آن است که مدل پژوهش دارای ناهمسانی واریانس است و در برآورد مدل‌های پژوهش از روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته استفاده شد.

جدول (۷). نتایج آزمون همسانی واریانس

مدل	سطح معناداری	آماره آزمون	نتیجه
مدل پژوهش	۰/۰۰۰	۱۷۴۸/۲۶۹	ناهمسانی واریانس

^۱. Pooled Least Squares

^۲. Arch test

همچنین، سطح معناداری آزمون براش گاد فری^۱ برای بررسی عدم خودهمبستگی جملات اخلاقی، کمتر از سطح ۰/۰۵ بود. بنابراین، فرض مقابل مبنی بر خودهمبستگی سریالی مرتبه اول، تأیید شد که برای رفع آن از جزء (1) AR استفاده گردید.

جدول (۸). نتایج حاصل از آزمون خودهمبستگی جمله خطا (باقیمانده‌ها)

مدل‌های پژوهش	نوع آماره	مقدار آماره	احتمال
مدل پژوهش	بروش گادفری	۱۷۱۲/۰۲۲	۰/۰۰۰

هم‌خطی میان متغیرهای توضیحی از طریق آزمون عامل تورم واریانس بررسی شد. نتایج آزمون نشان داد میزان تورم واریانس متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش کمتر از عدد ۵ است. بنابراین، مشکل هم‌خطی وجود ندارد.

جدول (۹). آزمون نبود هم‌خطی

نماد متغیر	آماره (VIF)
عملکرد پایداری شرکت‌های هم‌تا	۱/۶۱۷
اندازه شرکت	۱/۹۶۲
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	۱/۴۰۳
اهرم مالی	۱/۵۸۵
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	۱/۳۹۶
مالکیت دولتی	۱/۳۱۶
سن شرکت	۱/۲۳۸
میانگین اندازه شرکت‌های هم‌تا	۲/۶۱۲
میانگین نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت‌های هم‌تا	۱/۴۰۱
میانگین اهرم مالی شرکت‌های هم‌تا	۲/۰۳۵
میانگین نرخ بازده حقوق صاحبان سهام شرکت‌های هم‌تا	۱/۵۶۵
میانگین مالکیت دولتی شرکت‌های هم‌تا	۲/۳۵۷
میانگین سن شرکت‌های هم‌تا	۱/۹۴۳

نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

مقدار آماره اف و مقدار احتمال برای مدل پژوهش به ترتیب برابر (۳۱/۳۵۲) و (۰/۰۰۰) می‌باشد، که نشان‌دهنده معنادار بودن مدل در حالت کلی می‌باشد (زیرا مقدار احتمال این آماره کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد). معروف‌ترین آماره نیکویی برازش، ضریب تعیین است که مقدار آن بین صفر و یک قرار دارد. اگر ضریب تعیین بزرگ و نزدیک به یک باشد، مدل داده‌ها را به خوبی برازش کرده است در حالی که اگر ضریب تعیین تعدیل‌شده، اندک یعنی نزدیک به صفر باشد، مدل برازش خوبی از داده‌ها ارائه نداده است. در مدل اول مقدار ضریب تعیین تعدیل‌شده برابر ۰/۲۳۹ است که

^۱ . Breusch-Godfrey test

نشان می‌دهد این مدل بیش از ۲۹ درصد تغییرات در متغیر وابسته یعنی عملکرد پایداری شرکت را تبیین نموده است.

فرضیه این پژوهش عنوان می‌نماید عملکرد پایداری شرکت‌های همتا بر عملکرد پایداری شرکت تأثیر مثبت و معنادار دارد. با توجه به آنچه در فصل سوم بیان شد، برای عدم رد فرضیه اول انتظار می‌رود در سطح معناداری موردنظر، ضریب برآوردی و سطح معناداری متغیر عملکرد پایداری شرکت‌های همتا مثبت و معنادار باشد. با توجه به اینکه سطح معناداری برای ضریب متغیر عملکرد پایداری شرکت‌های همتا (۰/۰۰۰) و کمتر از ۰/۰۵ است. همچنین، با توجه به ضریب این متغیر که عدد مثبت (۰/۲۹۱) را نشان می‌دهد؛ فرضیه پژوهش در سطح اطمینان ۰/۹۵ رد نمی‌شود و بیانگر این مطلب است که عملکرد پایداری شرکت‌های همتا بر عملکرد پایداری شرکت تأثیر مثبت و معنادار دارد.

جدول (۱۰). نتایج حاصل از آزمون مدل پژوهش

نام متغیر	ضریب بتا	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معناداری
عملکرد پایداری شرکت‌های همتا	۰/۲۹۱	۰/۰۴۵	۶/۳۵۹	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	۰/۰۰۳	۰/۰۰۲	۱/۰۸۸	۰/۲۷۶
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۵۰۴	۰/۶۱۴
اهرم مالی	۰/۰۲۴	۰/۰۰۷	۳/۰۷۱	۰/۰۰۰
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	-۰/۰۰۶	۰/۰۰۲	-۲/۲۷۸	۰/۰۲۲
مالکیت دولتی	-۰/۰۲۲	۰/۰۰۴	-۵/۰۴۸	۰/۰۰۰
سن شرکت	-۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	-۱/۰۹۵	۰/۲۷۳
میانگین اندازه شرکت‌های همتا	-۰/۰۰۳	۰/۰۰۳	-۱/۱۲۵	۰/۲۶۰
میانگین نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت‌های همتا	-۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	-۰/۳۹۵	۰/۶۹۲
میانگین اهرم مالی شرکت‌های همتا	-۰/۰۵۷	۰/۰۱۸	-۳/۰۳۲	۰/۰۰۲
میانگین نرخ بازده حقوق صاحبان سهام شرکت‌های همتا	-۰/۰۰۴	۰/۰۰۲	-۱/۵۶۲	۰/۱۱۸
میانگین مالکیت دولتی شرکت‌های همتا	۰/۰۳۳	۰/۰۳۷	۰/۸۹۱	۰/۳۷۳
میانگین سن شرکت‌های همتا	۰/۰۰۵	۰/۰۰۰	۶/۶۴۹	۰/۰۰۰
وقفه اول جز خطا	۰/۹۳۷	۰/۰۲۵	۳۶/۸۹۷	۰/۰۰۰
عرض از مبدأ	۰/۲۴۵	۰/۰۲۹	۸/۳۶۸	۰/۰۰۰
آماره اف (۳۱/۳۵۲)	آزمون دوربین واتسون (۱/۹۵۷)			
سطح معناداری آماره اف (۰/۰۰۰)	ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۲۳۹)			

بحث و نتیجه گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که عملکرد پایداری شرکت‌های هم‌تا بر عملکرد پایداری شرکت تأثیر مثبت و معناداری دارد. این یافته براساس تحلیل داده‌های تابلویی از ۹۲ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۲ (۷۳۶ مشاهده) حاصل شده است. مدل‌های رگرسیون پنل با آثار ثابت و تصادفی، ضریب مثبت و معنادار متغیر عملکرد پایداری هم‌تایان را تأیید کرد. این اثر، سرریز اطلاعاتی و الگوبرداری رقابتی را در سطح صنعت برجسته می‌سازد. مدیران شرکت‌ها در شرایط عدم قطعیت بازار ایران، از عملکرد هم‌تایان برای کاهش هزینه‌های جمع‌آوری اطلاعات استفاده می‌کنند. چولگی مثبت متغیرها نیز تنوع توزیع داده‌ها را نشان می‌دهد. این هماهنگی، به هم‌گرایی استانداردهای پایداری در صنایع مختلف منجر می‌شود. بنابراین، عملکرد پایداری نه تنها ویژگی درون‌سازمانی، بلکه پدیده‌ای بین‌شرکتی است. این نتایج، اهمیت نظارت بر هم‌تایان را برای ارتقای شاخص‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی تأکید می‌کند. درنهایت، الگوبرداری موفق، مزایای رقابتی پایدار ایجاد می‌نماید. یافته‌ها از منظر یادگیری سازمانی تفسیر می‌شوند، جایی که عملکرد هم‌تایان محرکی برای اصلاح راهبردهای پایداری است. با توجه به میانگین عملکرد پایداری شرکت‌های نمونه، شکاف‌های عملکردی نسبت به هم‌تایان، مدیران را به تقلید شیوه‌های برتر سوق می‌دهد. این فرایند، به ویژه در ابعاد زیست‌محیطی و اجتماعی، قوی‌تر عمل می‌کند. آمار توصیفی نشان‌دهنده تمرکز مشاهدات در سطوح متوسط است که پتانسیل بهبود از طریق آثار هم‌تا را تأیید می‌کند. عدم قطعیت بازده سرمایه‌گذاری پایداری، دیدگاه مدیران نسبت به ریسک را تحت تأثیر قرار می‌دهد. مدیران عاقل، بینش‌های هم‌تایان را جایگزین تحلیل مستقل پرهزینه می‌کنند. این مکانیسم، تحول پایدار را تسریع می‌بخشد. نتایج با آزمون‌های روابستاری مانند حذف شرکت‌های پرت و مدل‌های جایگزین سازگار است. بنابراین، آثار هم‌تا کانالی برای ارتقای کلی پایداری صنعت فراهم می‌آورد. این تفسیر، بر پایه یافته‌های تجربی پژوهش استوار است.

این پژوهش محدودیت‌هایی دارد؛ عملکرد پایداری براساس تحلیل محتوای ۲۷ شاخص از گزارش‌های هیئت‌مدیره اندازه‌گیری شد. عوامل نهادی مانند فرهنگ سازمانی یا محیط اجتماعی گسترده‌تر بررسی نشدند. تأثیر هم‌تایان محلی و دخالت دولتی نیز نادیده گرفته شد. با این حال، یافته‌ها پیامدهای عملی مهمی برای ذی‌نفعان دارند. مدیران اجرایی باید نظارت بر عملکرد هم‌تایان را در راهبردهای پایداری ادغام کنند تا شکاف‌های اطلاعاتی را پر نمایند. این رویکرد، هزینه‌ها را کاهش می‌دهد و تصمیم‌گیری را بهبود می‌بخشد. سیاست‌گذاران بازار سرمایه می‌توانند با الزام افشای شفاف زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی، کانال‌های انتقال آثار هم‌تا را تقویت کنند. این سیاست‌ها، رقابت منصفانه و سرزندگی بازار را ترویج می‌دهند. پژوهش‌های آتی می‌توانند سازوکارهای دقیق‌تر مانند شبکه‌های تأمین یا آثار منطقه‌ای را کاوش نمایند. در کل، نتایج بر پویایی بین‌شرکتی پایداری در بازار ایران تأکید دارند.

References

- Akbari, M. , Ebrahimpour, M. and Hoshmand Chaijani, M. (2017). The Effect of Institutional Factors on the Sustainable Performance of Firms. *Journal of Business Management Perspective*, 15(28), 81-100.(In Persian)
- Akhtarshenas, D. , Khodamipour, A. and pourheidari, O. (2020). Developing of Effective Factors Model on Corporate Sustainability in Iran. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 17(65), 175-201. doi: 10.22054/qjma.2019.47002.2061.(In Persian)
- Babaei, F. , Rahmani, A. , Homayoun, S. and Amin, V. (2021). The Relationship between Corporate Sustainability Performance and Firm Value: Emphasizing the Role of Disclosure Score and Firm Size. *Journal of Accounting Knowledge*, 12(3), 1-27. doi: 10.22103/jak.2021.16583.3340.(In Persian)
- Bonabi ghadim, R. , Vaez, S. A. and Ensani, R. (2022). The Effect of Intellectual Capital on Sustainability Performance Reporting and Business Strategy. *Financial Accounting Research*, 14(2), 63-90. doi: 10.22108/far.2022.133847.1890.(In Persian)
- Bansal, P. and Song, H. (2017). Similar But Not the Same: Differentiating Corporate Sustainability from Corporate Responsibility. *The Academy of Management Annals*, 11(1), 105–149.
- Buysse, K. and Verbeke, A. (2003). Proactive environmental strategies: A stakeholder management perspective. *Strategic Management Journal*, 24(5), 453–470.
- Chang, K., Li, J., Xiao, L. and Yang, M. (2024). Peer effects of firm's sustainable transformation: Evidence from textual information analysis of annual financial reports in China. *Journal of Cleaner Production*, 434, 1-15.
- Chakraborty, P. and Chatterjee, C. (2017). Does environmental regulation indirectly induce upstream innovation? New evidence from India. *Research Policy*, 46(5), 939–955.
- Chen, C., Jiang, D. and Li, W. (2023). Keeping up with the CSR Joneses: The impact of industry peers on focal firms' CSR performance. *Humanities and Social Sciences Communications*, 106 (3), 1-25.
- Dyllick, T., & Muff, K. (2016). Clarifying the meaning of sustainable business: Introducing a typology from business-as-usual to true business sustainability. *Organization & environment*, 29(2), 156-174.
- Elkington, J. (1998). Accounting for the triple bottom line. *Measuring business excellence*, 2(3), 18-22.
- Farajzadeh, H. and Dehghan Dehnavi, A. (2025). Peer Effects in the Disclosure Timing of Financial Statements. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 22(85), 207-236. doi: 10.22054/qjma.2025.82491.2624.(In Persian)
- Fattahi Nafchi, H. , joodaki, M. and Ghanbari, S. (2024). The Relationship between Fraud in Financial the Relationship between Fraud in Financial Reporting of Peer Firms in the Same Geographical Region and Fraud in Company Financial Reporting: The Moderating Role of Industry Competition. *Journal of Accounting and Social Interests*, 14(2), 103-124. doi: 10.22051/jaasci.2024.46390.1832 (In Persian)
- Flammer, C. (2015). Does corporate social responsibility lead to superior financial performance? A regression discontinuity approach. *Management Science*, 61(11), 2549–2568.
- Gazi, M. A. I., Hossain, M. M., Islam, S., Al Masud, A., Amin, M. B., Senathirajah, A. R. B. S., & Abdullah, M. (2025). Effect of corporate social responsibility on sustainable environmental performance: mediating effects of green capability and green transformational leadership; moderating effects of top management environmental concern and perceived organizational support. *Environment, Development and Sustainability*, 1-34.
- González- Benito, J. and González- Benito, Ó. (2006). A review of determinant factors of environmental proactivity. *Business Strategy and the Environment*, 15(2), 87–102.
- Hosseini, S. A. and Ebrahimi, F. (2023). Corporate Sustainability Performance and Systematic Risk. *Journal of Accounting and Social Interests*, 13(2), 61-84. doi: 10.22051/jaasci.2023.43559.1773.(In Persian)
- Hummel, K. and Schlick, C. (2016). The Relationship between Sustainability Performance and Sustainability Disclosure– Reconciling Voluntary Disclosure Theory and Legitimacy Theory.

- Account Public Policy, 35 (5), 455–476.
- Hornibrook, S., May, C. and Fearn, A. (2015). Sustainable development and the consumer: Exploring the role of carbon labelling in retail supply chains. *Business Strategy and the Environment*, 24(4), 266–276.
- Hu, K., Hao, Y. and Yu, D. (2022). Intra-industry peer effect in corporate environmental information disclosure: Evidence from China. *PLOS ONE*, 11, 1-19.
- Johnson, M. P. (2015). Sustainability management and small and medium- sized enterprises: Managers' awareness and implementation of innovative tools. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 22(5), 271–285.
- Kong, Y., He, W., Yuan, L., Zhang, Z., Gao, X. and Zhao, Y. (2021). Decoupling economic growth from water consumption in the Yangtze River Economic Belt, China. *Ecol Indic*, 123, 107344.
- Kwarteng, P., Appiah, K. O. and Addai, B. (2023). Influence of board mechanisms on sustainability performance for listed firms in Sub-Saharan Africa. *Future Business Journal*, 9 (85), 10-51.
- Leary, M.T., Roberts, M.R., 2014. Do peer firms affect corporate financial policy?. *The Journal of Finance*, 69 (1), 139–178.
- Li, J., Lian, G. and Xu, A. (2023). How do ESG affect the spillover of green innovation among peer firms? Mechanism discussion and performance study. *Journal of Business Research*, 158(1), 225-249.
- Liston- Heyes, C. and Vazquez Brust, D. A. V. (2016). Environmental protection in environmentally reactive firms: Lessons from corporate Argentina. *Journal of Business Ethics*, 135(2), 361–379.
- Liu, Q., Sun, H.Y. and Luo, H.M. (2022). Resource-richness, technological innovation, and sustainable development: evidence from emerging economies. *Managing Resource Pools*, 79, 25-56.
- Liu, Y.J. and Xia, L.F. (2023). Evaluating low-carbon economic peer effects of green finance and ICT for sustainable development: a Chinese perspective. *Environmental Science and Pollution Research*, 11, 1–14.
- López- Pérez, M. E., Melero, I. and Sese, F. J. (2017). Management for sustainable development and its impact on firm value in the SME context: Does size matter?. *Business Strategy and the Environment*, 26(7), 985–999.
- Manski C.F. (1993). Identification of endogenous social effects: The reflection problem. *The Review of Economic Studies*, 60(3), 531–542.
- Murillo, D. and Lozano, J. M. (2006). SMEs and CSR: An approach to CSR in their own words. *Journal of Business Ethics*, 67(3), 227–240.
- Niu, Z.H., Chen, C., Gao, Y., Wang, Y.Q., Chen, Y.S. and Zhao, K.J. (2022). Peer effects, attention allocation and farmers' adoption of cleaner production technology: taking green control techniques as an example. *Journal of Cleaner Production*, 339, 130700.
- Pakdelan, S.; Azarberahman, A. and Rafiei, S. (2023). Examining the relationship between the characteristics and expertise of the board of directors and sustainability performance in companies listed on the Tehran stock exchange. *Advances in Finance and Investment*, 4 (1), 29-54.(In Persian)
- Peng, Z., Peng, Z.Q. and Lu, H.W. (2020). Research on the Peer Effect of Charitable Donation Behavior from China Listed Companies. *Chinese Journal of Management*, 17(2): 259–268.
- Porter, M. E. and Kramer, M. R. (2011). Creating shared value. *Harvard Business Review*, 89(1), 62–77.
- Shekarkhah, J. (2025). Investigating the Impact of Sustainability Reporting on Financial Performance: A Systematic Review. *Empirical Studies in Financial Accounting*, (), -. doi: 10.22054/qjma.2025.87299.2697.(In Persian)
- Shao, Y.M. and Chen, Z.F. (2022). Can government subsidies promote the green technology innovation transformation? Evidence from Chinese listed companies. *Econ Anal Soc Pol Solution Manual*, 74, 716–727.
- Stadtler, L. and Lin, H. (2017). Moving to the next strategy stage: Examining firms' awareness, motivation and capability drivers in environmental alliances. *Business Strategy and the Environment*, 26(6), 709–730.

- Tavakoli dehaghani, M. R. , SHAHVERDIYANI, S. and MOSAPUR, H. (2018). Sustainable Supply Chain and Environmental and Financial Performance. *Iranian Journal of Trade Studies*, 22(85), 171-194. (In Persian)
- United Nations Development Programme. (2015). Breaking down the silos: Integrating environmental sustainability in the post-2015 agenda.
- Wang, J. and Mao, Y.S. (2020). Pains and gains of environmental management system certification for the sustainable development of manufacturing companies: heterogeneous effects of industry peer learning. *Business Strategy and the Environment*, 29 (5), 2092–2109.
- Wen, W., Zhu, P.Q. and Song, J.B. (2021). The Peer Effect of Targeted Poverty Alleviation Activities of Listed Firms. *Journal of Shanghai University of Finance and Economics*, 23(04), 63–75.
- Wu, D.X., Yao, X. and Guo, J.L. (2021). Is textual tone informative or inflated for firm's future value? Evidence from Chinese listed firms. *Economic model*, 94, 513–525.
- Yang, X., Wang, Y., Hu, D. and Gao, Y. (2018). How industry peers improve your sustainable development?. The role of listed firms in environmental strategies. *Wiley Blackwell*, 27(8), 1313-1333
- Yang, L. X., Liu, Y.C. and Deng, H. H. (2023). Environmental governance, local government competition and industrial green transformation: evidence from China's sustainable development practice. *Sustainable Development*, 31 (2), 1054–1068.
- Yu, Z., Xu, D., Dou, S., & Zhu, Y. (2025). Peer effects on ESG performance of resource-based enterprises: based on vertical and horizontal networks. *Carbon Footprints*, 4(4), N-A.
- Zhao, X. and Sun, B. W. (2016). The influence of Chinese environmental regulation on corporation innovation and competitiveness. *Journal of Cleaner Production*, 112, 1528–1536.
- Zhiying, J., Zhuo, C. and Jun, C. (2023). Peer Effect on Environmental Information Disclosure: Evidence from High-polluting Industries in China. *Recent Patents on Mechanical Engineering*, 16 (2), 26-62.